EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2022 02 22
COM(2022) 58 final

2022/0040 (NLE)

Pasiūlymas

TARYBOS ĮGYVENDINIMO SPRENDIMAS

kuriuo iš dalies keičiamas Įgyvendinimo sprendimas (ES) 2019/310, kuriuo Lenkijai leidžiama nustatyti specialią priemonę, kuria nukrypstama nuo Direktyvos 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos 226 straipsnio

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

Pagal 2006 m. lapkričio 28 d. Direktyvos 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos (toliau – PVM direktyva) 395 straipsnio 1 dalį Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu, gali vieningai leisti bet kuriai valstybei narei taikyti specialias priemones, kuriomis nukrypstama nuo tos direktyvos nuostatų, kad būtų supaprastinta PVM surinkimo procedūra arba užkirstas kelias tam tikrų formų mokesčių slėpimui ar vengimui.

Pagal Tarybos įgyvendinimo sprendimo (ES) 2019/310[1] 2 straipsnį Lenkija 2021 m. balandžio 29 d. pateikė Komisijai ataskaitą apie bendrą tos priemonės poveikį sukčiavimo PVM mastui ir susijusiems apmokestinamiesiems asmenims ir ši ataskaita buvo užregistruota 2021 m. gegužės 5 d.

Lenkija raštu (jį Komisija užregistravo 2021 m. liepos 26 d.) paprašė toliau leisti nukrypti nuo PVM direktyvos 226 straipsnio nuostatų, susijusių su pridėtinės vertės mokesčio (PVM) sąskaitų faktūrų išrašymo tvarka, ir nustatyti privalomą išskaidyto mokėjimo mechanizmą, kuris būtų taikomas prekėms ir paslaugoms, kurias tiekiant ar teikiant gali būti sukčiaujama ir kurioms Lenkijoje paprastai taikomas atvirkštinio apmokestinimo mechanizmas ir solidarioji atsakomybė. Vadovaudamasi PVM direktyvos 395 straipsnio 2 dalimi, 2021 m. spalio 27 d. raštu Komisija apie Lenkijos prašymą pranešė kitoms valstybėms narėms. 2021 m. spalio 28 d. raštu Komisija pranešė Lenkijai, kad turi visą prašymui įvertinti būtiną informaciją.

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

• Pasiūlymo pagrindimas ir tikslai

2018 m. liepos 1 d. Lenkija įvedė neprivalomą išskaidyto mokėjimo mechanizmą. Priėmus Tarybos įgyvendinimo sprendimą (ES) 2019/310, Lenkija nustatė privalomą išskaidyto mokėjimo mechanizmą, kuris taikomas mokant PVM už tam tikras prekes ir paslaugas, kurias tiekiant ar teikiant gali būti sukčiaujama. Privalomas išskaidyto mokėjimo mechanizmas grindžiamas tais pačiais principais, kaip savanoriškas. Abu išskaidyto mokėjimo mechanizmo modeliai (t. y. savanoriškas ir privalomas) egzistuoja kartu ir paprastai vienas kitą papildo. Tai reiškia, kad abu modeliai grindžiami ta pačia banko sąskaitų sistema ir yra susiję su įmonių tarpusavio sandoriais (B2B), už kuriuos mokėjimai atliekami elektroniniu banko pavedimu. Jeigu apmokestinamasis asmuo tiekia prekes arba teikia paslaugas, kurioms taikomos tokios išskaidyto mokėjimo nuostatos, be įprastinės banko sąskaitos, jis privalo turėti ir atskirą blokuotą PVM sąskaitą. Bankas atliks išskaidymą atliekančio tarpininko funkciją ir veiksmus, kuriais kliento sumokėta suma bus pervedama į atitinkamas tiekėjo sąskaitas, t. y. apmokestinamoji suma – į įprastinę prekiautojo sąskaitą, o PVM suma – į blokuotą prekiautojo PVM sąskaitą. Blokuotoje PVM sąskaitoje esančios lėšos priklauso apmokestinamajam asmeniui. Tačiau lėšas naudoti galima tik mokesčių administratoriui mokėtinam PVM arba PVM, mokėtinam remiantis tiekėjų pateiktomis sąskaitomis faktūromis, sumokėti.

Pagal priemonę nustačius, kad mokėtinas PVM turi būti mokamas į blokuotą tiekėjo PVM sąskaitą, siekiama kovoti su tokiu mokestiniu sukčiavimu, kai prekių ir paslaugų, kurias tiekiant ar teikiant gali būti sukčiaujama, tiekėjai ir teikėjai nevykdo savo PVM prievolių. Kadangi į atskirą apmokestinamojo asmens PVM sąskaitą pervesta PVM suma galima naudotis tik ribotais tikslais, konkrečiau, PVM prievolėms mokesčių administratoriui atlikti arba PVM už tiekėjų pateiktas sąskaitas faktūras sumokėti, galima geriau užtikrinti, kad

[1] 2019 m. vasario 18 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2019/310, kuriuo Lenkijai leidžiama nustatyti specialią priemonę, kuria nukrypstama nuo Direktyvos 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos 226 straipsnio (OL L 51, 2019 2 22, p. 19–27).

mokesčių administratoriai gautų visą PVM sumą, kurią apmokestinamasis asmuo turi pervesti valstybės iždui.

Išskaidyto mokėjimo mechanizmas tampa privalomas, kai bent vienas sąskaitoje faktūroje nurodytas punktas, kurio bendra suma (įskaitant PVM) viršija 15 000 PLN, yra prekė ar paslauga, kurias tiekiant ar teikiant gali būti sukčiaujama, ir kurioms taikoma priede nurodyta nukrypti leidžianti priemonė.

Tos tiekiamos prekės arba teikiamos paslaugos yra iš tokių ekonomikos sektorių, kaip plieno, metalo laužo, elektroninės įrangos, aukso, spalvotųjų metalų, degalų ir plastiko; šiuose sektoriuose iki privalomo išskaidyto mokėjimo mechanizmo įgyvendinimo Lenkijoje paprastai buvo taikomas atvirkštinio apmokestinimo mechanizmas ir galiojo solidarioji atsakomybė (tiekiamų prekių ir teikiamų paslaugų, kurioms turi būti taikomas išskaidyto mokėjimo mechanizmas, sąrašas buvo įtrauktas į Tarybos įgyvendinimo sprendimo (ES) 2019/310 priedą).

Lenkijos Respublika pažymi, kad 2020 m. liepos 1 d. įsigaliojus vadinamajai naujai PVM tarifų matricai pasikeitė prekių ir paslaugų klasifikavimo metodas, kad būtų galima taikyti privalomą išskaidyto mokėjimo mechanizmą, – 2008 m. redakcijos Lenkijos prekių ir paslaugų klasifikatorius (2008 m. PKWiU) buvo pakeistas 2015 m. redakcijos Lenkijos prekių ir paslaugų klasifikatoriumi (2015 m. PKWiU). Perėjus prie 2015 m. PKWiU, prekių ir paslaugų, kurioms pagal Sprendimą (ES) 2019/310 taikomas privalomas išskaidyto mokėjimo mechanizmas, sąrašo aprėptis nepasikeitė. Todėl reikėtų pabrėžti, kad Sprendimo (ES) 2019/310 priede išvardytų prekių ir paslaugų sąrašas liks galioti. Kai kuriuose 2015 m. PKWiU punktuose, palyginti su 2008 m. PKWiU, kuriuo grindžiamas Sprendimo (ES) 2019/310 priedas, buvo pakeisti tik statistinio klasifikatoriaus simboliai arba prekių ir paslaugų redakciniai pavadinimai. Tačiau prekių ir paslaugų, kurioms taikomas privalomas išskaidyto mokėjimo mechanizmas, sąrašo aprėptis nepasikeitė. Siekiant teisinio tikrumo, Sprendimo (ES) 2019/310 priedas turėtų būti atnaujintas, kad atspindėtų 2008 m. PKWiU pakeitimus, padarytus 2015 m. PKWiU.

Pagal nukrypti leidžiančią priemonę reikalaujama, kad visose sąskaitose faktūrose, išrašytose už prekių tiekimą ir paslaugų teikimą, kurį tarpusavyje atlieka PVM mokėtojai, kai taikomas išskaidyto mokėjimo mechanizmas, būtų specialus pareiškimas, kad PVM turi būti sumokėtas į atskirą blokuotą tiekėjo PVM banko sąskaitą.

Remiantis bendromis Lenkijoje galiojančiomis taisyklėmis, jeigu apmokestinamasis asmuo PVM deklaracijoje kaip grąžintiną PVM sumą nurodo pirkimo mokesčio, palyginti su pardavimo mokesčiu, perviršį, tokia suma į apmokestinamojo asmens įprastinę sąskaitą bus sugrąžinta per 60 dienų. Siekdama sumažinti išskaidyto mokėjimo modelio poveikį prekiautojų grynųjų pinigų srautams, Lenkija numatė taikyti spartesnę pirkimo mokesčio perviršio grąžinimo procedūrą. Apmokestinamojo asmens prašymu perviršis bus grąžinamas per 25 dienas. Vis dėlto, remiantis Lenkijos pateikta informacija, tokie prašymai nagrinėjami per daug trumpesnį laikotarpį (kaip matyti iš privalomo išskaidyto mokėjimo mechanizmo vertinimo, 2020 m. gruodžio mėn. paraiškos dėl leidimo naudoti lėšas buvo išnagrinėtos per mažiau nei 16 dienų).

Lenkijos teigimu, išskaidyto mokėjimo sistemos veikimo išlaidos neturėtų būti didelės ir daugiausia bus susijusios su sistemos įgyvendinimu, aptarnavimu ir banko sąskaitos valdymu.

Privalomas išskaidyto mokėjimo mechanizmas yra vienas iš pagrindinių papildomų priemonių, kuriomis siekiama sumažinti sukčiavimą PVM ir modernizuoti Lenkijos mokesčių sistemą ir kurias Lenkija pradėjo taikyti pastaraisiais metais, elementų[2].

Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta pirmiau, Komisija laikosi nuomonės, kad taikant privalomą išskaidyto mokėjimo mechanizmą prekėms ir paslaugoms, kurias tiekiant ar teikiant gali būti sukčiaujama (šio prekės ir paslaugos išvardytos priede), galima veiksmingai kovoti su mokestiniu sukčiavimu. Todėl siūloma nukrypti leidžiančią nuostatą taikyti nuo 2022 m. kovo 1 d. iki 2025 m. vasario 28 d.

- **Suderinamumas su toje pačioje politikos srityje galiojančiomis nuostatomis**

Nukrypti leidžiančią nuostatą gali būti leista taikyti remiantis PVM direktyvos 395 straipsniu, kad būtų supaprastinta PVM surinkimo procedūra arba užkirstas kelias tam tikriems mokesčių slėpimo ar vengimo būdams. Lenkija paprašė leisti taikyti nukrypti leidžiančią nuostatą, kad galėtų kovoti su mokesčių slėpimu sektoriuose, kuriuose sukčiavimas PVM aptinkamas daugelį metų. Nukrypti leidžianti nuostata yra suderinama su toje pačioje politikos srityje galiojančiomis nuostatomis.

Tarybos įgyvendinimo sprendimu (ES) 2020/1105[3] panašios nukrypti leidžiančios nuostatos, remiantis kuria galima taikyti išskaidyto mokėjimo mechanizmą, taikymo laikotarpį leista pratęsti Italijai. Pagal Italijoje veikiančią išskaidyto mokėjimo sistemą, mokėtinas PVM mokamas į blokuotą mokesčių administratoriaus PVM banko sąskaitą. Į Italijoje taikomos nukrypti leidžiančios nuostatos taikymo sritį patenka tik valdžios institucijoms, bendrovėms, kurias kontroliuoja valdžios institucijos, ir tam tikroms biržinėms bendrovėms tiekiamos prekės ar teikiamos paslaugos.

2. TEISINIS PAGRINDAS, SUBSIDIARUMO IR PROPORCINGUMO PRINCIPAI

- **Teisinis pagrindas**

PVM direktyvos 395 straipsnis.

- **Subsidiarumo principas (neišimtinės kompetencijos atveju)**

Atsižvelgiant į PVM direktyvos nuostatą, kuria grindžiamas pasiūlymas, subsidiarumo principas netaikomas.

- **Proporcingumo principas**

Pasiūlymas atitinka proporcingumo principą dėl toliau nurodytų priežasčių.

---

[2] Svarbiausios susijusios priemonės yra šios: viena bendra audito byla (JPK_VAT); elektroninė pinigų srautų analizės sistema (STIR); tikslus ir patikimas elektroninis PVM mokėtojų registras (baltasis sąrašas); internetinių kasos aparatų sistema mažmeninės prekybos sektoriui stebėti; nauja PVM tarifų matrica, kuri supaprastino lengvatinių PVM tarifų taikymą ir padidino apmokestinamųjų asmenų tikrumą, kad PVM tarifai taikomi teisingai, nes buvo įvesta privalomosios tarifinės informacijos sistema, t. y. apmokestinamajam asmeniui paprašius nustatyti teisingą prekėms ir (arba) paslaugoms taikytiną tarifą priimamas atitinkamas sprendimas; mokesčių administratoriaus atliekama pažangi didžiųjų duomenų analizė; mokesčių administratoriaus skaitmenizacija.

[3] 2020 m. liepos 24 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2020/1105, kuriuo iš dalies keičiamas Įgyvendinimo sprendimas (ES) 2017/784 leisti Italijos Respublikai nustatyti specialią priemonę, kuria nukrypstama nuo Direktyvos 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos 206 ir 226 straipsnių (OL L 242, 2020 7 28, p. 4–6).

Šis sprendimas yra susijęs su valstybei narei jos pačios prašymu suteiktu leidimu ir nėra įpareigojimas.

Nukrypti leidžiančios nuostatos galiojimo laikas yra ribotas, ji taikoma tik konkrečioms prekėms ir paslaugoms, todėl į šios nuostatos taikymo sritį patenka sektoriai, kuriuose yra didelių problemų, susijusių su mokestiniu sukčiavimu.

Atsižvelgiant į plačią nukrypti leidžiančios nuostatos taikymo sritį, jei Lenkija prašytų pratęsti specialios priemonės galiojimą, ji turėtų pateikti ataskaitą apie priemonės veikimą ir veiksmingumą PVM sukčiavimo mastui ir apmokestinamiesiems asmenims (susijusią su PVM grąžinimu, administracine našta, apmokestinamiesiems asmenims tenkančiomis išlaidomis ir kt.).

Todėl speciali priemonė yra proporcinga siekiamam tikslui – kovoti su mokesčių slėpimu ir supaprastinti mokesčių surinkimą.

- **Priemonės pasirinkimas**

Siūloma priemonė – Tarybos įgyvendinimo sprendimas.

Pagal PVM direktyvos 395 straipsnį nukrypti nuo bendrų PVM taisyklių galima tik tada, kai tai vieningai leidžia Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu. Tarybos įgyvendinimo sprendimas yra tinkamiausia priemonė, nes jis gali būti skirtas atskirai valstybei narei.

3. *EX POST* VERTINIMO, KONSULTACIJŲ SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS IR POVEIKIO VERTINIMO REZULTATAI

- **Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis**

Šis pasiūlymas grindžiamas Lenkijos prašymu ir skirtas tik šiai valstybei narei.

- **Tiriamųjų duomenų rinkimas ir naudojimas**

Nepriklausomo tyrimo neprireikė.

- **Poveikio vertinimas**

Tarybos įgyvendinimo sprendimo pasiūlymu Lenkijai leidžiama nukrypti nuo PVM direktyvos 226 straipsnio nuostatų ir nustatyti privalomą išskaidyto mokėjimo mechanizmą, taikomą PVM mokėjimui už konkrečių prekių tiekimą ir paslaugų teikimą.

Pagal Sprendimo (ES) 2019/310 2 straipsnį Lenkija buvo įpareigota per 18 mėnesių nuo to sprendimo 1 straipsnyje nurodytos priemonės įsigaliojimo pateikti Komisijai ataskaitą apie bendrą privalomo išskaidyto mokėjimo mechanizmo poveikį sukčiavimo PVM mastui ir susijusiems apmokestinamiesiems asmenims. Kadangi ši priemonė taikoma nuo 2019 m. lapkričio 1 d., minėta ataskaita Komisijai pateikta 2021 m. balandžio 29 d., o Komisija ją užregistravo 2021 m. gegužės 5 d.

Lenkijos atlikto privalomo išskaidyto mokėjimo mechanizmo veikimo vertinimo rezultatai visų pirma rodo, kad ši priemonė papildo kitas svarbias priemones, kuriomis siekiama sumažinti mokesčių slėpimo mastą[4]. Įgyvendintos priemonės, papildančios privalomą išskaidyto mokėjimo mechanizmą, padėjo sumažinti sukčiavimo PVM, įskaitant karuselinį sukčiavimą ir PVM grobstymą, mastą. Lenkijoje labai sumažėjo PVM surinkimo atotrūkis –

[4] Žr. priemonių sąrašą 2 išnašoje.

jis per trumpą laiką tapo mažesnis už ES vidurkį. Remiantis CASE Europos Komisijai pateiktais skaičiavimais, 2019 m. jis sumažėjo iki maždaug 9,7 % (t. y. sumažėjo 0,2 procentinio punkto, palyginti su 2018 m.)[5], o 2017 m. PVM surinkimo atotrūkis siekė maždaug 14 %. Dėl pandemijos sukeltos ekonomikos krizės ekonominė padėtis Lenkijoje 2020 m. labai pablogėjo, o vartojimo paklausa sumažėjo. Tačiau preliminarūs Finansų ministerijos skaičiavimai, įtraukti į 2021–2024 m. daugiametį valstybės finansinį planą, rodo, kad, nepaisant nuosmukio, 2020 m., PVM surinkimo atotrūkis sumažėjo dar 1,3 procentinio punkto ir sudarė apie 10,8 % galimų įplaukų.

Blokuotoje PVM sąskaitoje esančias lėšas apmokestinamasis asmuo gali naudoti tik mokesčių administratoriui mokėtinam PVM arba PVM, mokėtinam remiantis tiekėjų pateiktomis sąskaitomis faktūromis (taigi darančiam poveikį prekiautojo pinigų srautui), sumokėti. Siekdama sumažinti neigiamą poveikį Lenkija numatė taikyti spartesnę pirkimo mokesčio perviršio grąžinimo procedūrą tuo atveju, kai mokesčių administratorius nustato pirkimo mokesčio, palyginti su pardavimo mokesčiu, perviršį. Apmokestinamojo asmens prašymu perviršis bus grąžinamas per 25 dienas nuo mokesčių deklaracijos pateikimo datos, o ne per 60 dienų, kaip nustatyta pagal įprastinę procedūrą. Pradiniame savanoriško išskaidyto mokėjimo mechanizmo taikymo etape (nuo 2018 m. liepos 1 d.) paraiškai išnagrinėti mokesčių administratoriui vidutiniškai prireikė 27,56 dienos, o 2020 m. gruodį tai pačiai procedūrai prireikė tik 15,90 dienos. Tai reiškia, kad mokesčių administratorius vis veiksmingiau nagrinėja paraiškas dėl leidimo naudoti lėšas. Atsižvelgiant į dabartinę padėtį, susidariusią dėl COVID-19 pandemijos, tai ypač svarbu įmonėms, kurioms sunku užtikrinti nuolatinį finansinį likvidumą.

Be to, savo prašyme Lenkija pabrėžė, kad daugiausia dėmesio bus skiriama tam, kad mokesčio grąžinimas vyktų veiksmingai ir laiku. Ji paspartins pirkimo PVM, palyginti su pardavimo PVM, perviršio grąžinimą į PVM sąskaitą lengvatinėmis sąlygomis – jis bus grąžintas ne vėliau kaip per 25 dienas nuo atsiskaitymo (mokesčių deklaracijos pateikimo) dienos.

Privalomas išskaidyto mokėjimo mechanizmas taikomas ir tiekėjams, kurie nėra įsisteigę Lenkijoje, kai jie tiekia prekes ar teikia paslaugas, kurioms Lenkijoje taikomas privalomas išskaidyto mokėjimo mechanizmas. Šie prekiautojai turi turėti banko sąskaitą, valdomą pagal Lenkijos bankų įstatymą. Lenkija pranešė Komisijai, kad Lenkijoje neįsisteigę prekiautojai nepatirs jokių papildomų išlaidų, susijusių su prievole Lenkijoje atsidaryti banko sąskaitą, nes tie apmokestinamieji asmenys banko sąskaitą Lenkijoje galės atsidaryti ir tvarkyti nemokamai. Šiuo metu Lenkijoje neįsisteigę apmokestinamieji asmenys nepatiria jokių papildomų išlaidų, susijusių su prievole atidaryti banko sąskaitą Lenkijoje ir turėti PVM sąskaitą. PVM įstatyme numatyta speciali kompensavimo sistema, kuri būtų taikoma tuo atveju, jei tokiems subjektams jų bankai nustatytų mokestį už minėtų sąskaitų tvarkymą. Tokiu atveju užsienio apmokestinamojo asmens prašymu patirtas išlaidas kompensuoja kompetentinga mokesčių institucija.

Kitas svarbus pranašumas yra tas, kad apmokestinamiesiems asmenims, taikantiems išskaidyto mokėjimo mechanizmą, paprastai negali būti skiriama vadinamoji PVM sankcija, t. y. didesnė PVM prievolė, kurią nustato mokesčių administratorius (atitinkanti 20 %, 30 % arba 100 % skirtumo tarp mokesčių administratoriaus nustatytos sumos ir apmokestinamojo asmens neteisingai deklaruotos pradinės sumos). Be to, verslininkui, taikančiam išskaidyto

[5] „Study and Reports on the VAT Gap in the EU-28 Member States 2020 Final Report“ (PVM surinkimo atotrūkio 28 ES valstybėse narėse tyrimas ir ataskaitos. 2020 m. galutinė ataskaita. Socialinių ir ekonominių tyrimų centras (CASE) (projekto vadovas)), 2020 m. rugsėjo mėn.

mokėjimo mechanizmą, negali būti skaičiuojami padidinto dydžio (t. y. 150 %) delspinigiai už PVM skolas, susidariusias per ataskaitinį laikotarpį, per kurį jis šiuo mechanizmu pasinaudojo apmokėdamas ne mažiau kaip 95 % pirkimo sąskaitų faktūrų.

Tokia vadinamoji nuolaida pagerina apmokestinamųjų asmenų, taikančių išskaidyto mokėjimo mechanizmą, finansinį likvidumą. Ją pritaikius galima sumažinti PVM prievolės sumą, jei visa suma bus sumokėta iš PVM sąskaitos iki galutinio mokėjimo dienos. Nuolaidos dydis apskaičiuojamas pagal specialią formulę. Tokia nuolaida neturėtų turėti neigiamo poveikio Sąjungos nuosaviems ištekliams, gaunamiems iš PVM.

Prieš įgyvendinant specialią priemonę 2018 m. dėl nusikalstamų veikų, susijusių su PVM grobstymu, buvo pradėtos 3 507 bylos, o 2019 m. – 3 389 bylos (per metus sumažėjo 118 bylų). 2020 m., kai privalomas išskaidyto mokėjimo mechanizmas pradėjo veikti visu pajėgumu, tokių bylų buvo 2 973, t. y. 416 mažiau, palyginti su praėjusiais metais.

Prieš įsigaliojant privalomam išskaidyto mokėjimo mechanizmui, 2018 m. biudžeto nuostoliai dėl PVM grobstymo sudarė 5 168 779 146 PLN, o 2019 m. – 4 716 202 928 PLN (per metus sumažėjo 452 576 218 PLN). 2020 m. biudžeto nuostoliai sudarė 3 533 646 348 PLN, t. y. 1 182 556 580 PLN mažiau nei praėjusiais metais (sumažėjo beveik 25,1 %).

Prieš įgyvendinant nukrypti leidžiančią priemonę, 2018 m. dėl karuselinio sukčiavimo PVM srityje buvo pradėtos 558 bylos, o 2019 m. – 277 bylos (per metus sumažėjo 281 byla). 2020 m., kai privalomas išskaidyto mokėjimo mechanizmas pradėjo veikti, tokių bylų buvo 207, t. y. 70 mažiau, palyginti su praėjusiais metais. Nagrinėjamuoju laikotarpiu taip pat užfiksuota, kad nustatyti biudžeto nuostoliai dėl karuselinio sukčiavimo PVM srityje palaipsniui mažėjo. Prieš įsigaliojant privalomam išskaidyto mokėjimo mechanizmui, atitinkamų biudžeto nuostolių suma 2018 m. sudarė 4 496 602 940 PLN, o 2019 m. – 2 468 437 745 PLN (per metus sumažėjo 2 028 165 195 PLN). 2020 m. šie nuostoliai sudarė 1 107 992 201 PLN, t. y. 1 360 445 544 PLN mažiau nei praėjusiais metais (sumažėjo beveik 55,1 %).

2019 m. PVM pajamos sudarė 180 891,8 mln. PLN (padidėjo 5 944,7 mln. PLN, palyginti su 2018 m.). Preliminarūs 2020 m. valstybės biudžeto vykdymo duomenys rodo, kad, palyginti su praėjusiais keleriais metais, pajamos, gaunamos iš prekių ir paslaugų mokesčio, padidėjo, nepaisant COVID-19 pandemijos plitimo. 2020 m. PVM pajamos sudarė 184 551,9 mln. PLN ir buvo 3 660,1 mln. PLN (2 %) didesnės, palyginti su 2019 m. PVM pajamomis, ir atitinkamai 9 604,8 mln. PLN (5,5 %) didesnės, palyginti su 2018 m. (174 947,1 mln. PLN).

4. POVEIKIS BIUDŽETUI

Priemonė nedarys neigiamo poveikio Sąjungos nuosaviems ištekliams iš PVM.

5. KITI ELEMENTAI

Į pasiūlymą įtraukta laikino galiojimo sąlyga. Nustatytas automatinis galiojimo terminas.

2022/0040 (NLE)

Pasiūlymas

TARYBOS ĮGYVENDINIMO SPRENDIMAS

kuriuo iš dalies keičiamas Įgyvendinimo sprendimas (ES) 2019/310, kuriuo Lenkijai leidžiama nustatyti specialią priemonę, kuria nukrypstama nuo Direktyvos 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos 226 straipsnio

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 2006 m. lapkričio 28 d. Tarybos direktyvą 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos[1], ypač į jos 395 straipsnio 1 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

kadangi:

(1) Lenkija raštu (jį Komisija užregistravo 2021 m. liepos 26 d.) paprašė toliau leisti nukrypti nuo PVM direktyvos 226 straipsnio nuostatų, susijusių su pridėtinės vertės mokesčio (PVM) sąskaitų faktūrų išrašymo tvarka, ir nustatyti privalomą išskaidyto mokėjimo mechanizmą, kuris būtų taikomas prekėms ir paslaugoms, kurias tiekiant ar teikiant gali būti sukčiaujama ir kurioms Lenkijoje paprastai taikomas atvirkštinio apmokestinimo mechanizmas ir solidarioji atsakomybė. Lenkija paprašė specialios priemonės taikymo laikotarpį pratęsti trejiems metams – nuo 2022 m. kovo 1 d. iki 2025 m. vasario 28 d.;

(2) vadovaudamasi PVM direktyvos 395 straipsnio 2 dalimi, 2021 m. spalio 27 d. raštu Komisija apie Lenkijos prašymą pranešė kitoms valstybėms narėms. 2021 m. spalio 28 d. raštu Komisija pranešė Lenkijai, kad turi visą prašymui įvertinti būtiną informaciją;

(3) pagal Tarybos įgyvendinimo sprendimo (ES) 2019/310[2] 2 straipsnį Lenkija 2021 m. balandžio 29 d. raštu pateikė Komisijai ataskaitą apie bendrą tos priemonės poveikį sukčiavimo PVM mastui ir susijusiems apmokestinamiesiems asmenims;

(4) nors kovodama su sukčiavimu Lenkija ėmėsi daugelio priemonių (pvz., nustatytas atvirkštinio apmokestinimo mechanizmas ir solidarioji kliento atsakomybė, standartinė audito byla, griežtesnės apmokestinamųjų asmenų registravimosi mokesčių mokėtojais ir išsiregistravimo taisyklės, dažniau atliekamas auditas ir kt.), ji laikosi nuomonės, kad tų priemonių vis dar nepakanka tam, kad būtų užkirstas kelias sukčiavimui PVM;

(5) 2018 m. liepos 1 d. Lenkija pradėjo taikyti savanorišką išskaidyto mokėjimo mechanizmą, o 2019 m. kovo 1 d. – privalomą išskaidyto mokėjimo mechanizmą;

---

[1] OL L 347, 2006 12 11, p. 1.

[2] 2019 m. vasario 18 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2019/310, kuriuo Lenkijai leidžiama nustatyti specialią priemonę, kuria nukrypstama nuo Direktyvos 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos 226 straipsnio (OL L 51, 2019 2 22, p. 19–27).

(6) prekės ir paslaugos, kurioms taikoma speciali priemonė, yra išvardytos priede pagal 2015 m. redakcijos Lenkijos prekių ir paslaugų klasifikatorių (2015 m. PKWiU), kuris nuo 2020 m. liepos 1 d. pakeitė 2008 m. redakcijos Lenkijos prekių ir paslaugų klasifikatorių (2008 m. PKWiU). 2015 m. PKWiU buvo pakeisti Įgyvendinimo sprendimo (ES) 2019/310 priede pateikti tam tikrų prekių ir paslaugų statistinio klasifikatoriaus simboliai ir redakciniai pavadinimai. Todėl tas priedas turėtų būti atnaujintas ir pakeistas šio sprendimo priedu;

(7) privalomas išskaidyto mokėjimo modelis bus toliau taikomas priede išvardytų prekių ir paslaugų tiekimui ir teikimui, kurį tarpusavyje atlieka apmokestinamieji asmenys ir įmonės, ir tik elektroniniams banko pavedimams. Privalomas išskaidyto mokėjimo mechanizmas bus toliau taikomas visiems prekiautojams, įskaitant tuos, kurie nėra įsisteigę Lenkijoje;

(8) Lenkijos pateiktoje ataskaitoje patvirtinta, kad taikant privalomą išskaidyto mokėjimo mechanizmą prekėms ir paslaugoms, kurias tiekiant ar teikiant gali būti sukčiaujama, veiksmingai kovojama su mokestiniu sukčiavimu;

(9) nukrypti leidžiančios nuostatos paprastai taikomos ribotą laiką, kad būtų galima įvertinti, ar speciali priemonė yra tinkama ir veiksminga. Todėl specialios priemonės taikymo laikotarpis turėtų būti pratęstas iki 2025 m. vasario 28 d.;

(10) atsižvelgiant į plačią nukrypti leidžiančios nuostatos taikymo sritį, jei Lenkija prašytų pratęsti nukrypti leidžiančios priemonės galiojimą, ji turėtų pateikti ataskaitą apie priemonės veikimą ir veiksmingumą PVM sukčiavimo mastui ir apmokestinamiesiems asmenims (susijusią su PVM grąžinimu, administracine našta, apmokestinamiesiems asmenims tenkančiomis išlaidomis ir kt.);

(11) speciali priemonė neturės neigiamo poveikio bendrai mokestinių pajamų, surenkamų galutinio vartojimo etape, sumai ir Sąjungos nuosaviems ištekliams iš PVM;

(12) todėl Įgyvendinimo sprendimas (ES) 2019/310 turėtų būti atitinkamai iš dalies pakeistas,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Įgyvendinimo sprendimas (ES) 2019/310 iš dalies keičiamas taip:

1) 2 straipsnio antra pastraipa pakeičiama taip:

„Jei Lenkija mano, kad būtina pratęsti 1 straipsnyje nurodytos priemonės taikymo laikotarpį, ji pateikia Komisijai prašymą jį pratęsti ir ataskaitą apie bendrą tos priemonės poveikį sukčiavimo PVM mastui ir susijusiems apmokestinamiesiems asmenims“.

2) 3 straipsnyje data „2022 m. vasario 28 d.“ pakeičiama data „2025 m. vasario 28 d.“

3) Priedas pakeičiamas šio sprendimo priedu.

2 straipsnis

Šis sprendimas skirtas Lenkijos Respublikai.

Priimta Briuselyje

Tarybos vardu
Pirmininkas